

2. Metodologia

2.1. Opracowanie wyników ankiety przygotował Zespół ds. wdrożenia Europejskiej Karty Naukowca i Kodeksu Postępowania przy Rekrutacji Naukowców w ISEZ PAN, powołany przez Dyrektora ISEZ PAN w czerwcu 2023 r., w składzie:

Dr hab. Beata Grzywacz – kierująca zespołem, reprezentantka kadry zarządzającej Instytutu

Dr Natalia Sawka-Gądek – reprezentantka pracowników naukowych

Mgr Joanna Religa-Sobczyk – pełnomocniczka ds. równego traktowania ISEZ PAN

Dr hab. Łukasz Kajtoch – reprezentant pracowników naukowych i kadry zarządzającej

Dr hab. Piotr Wojtal – reprezentant pracowników naukowych

Mgr Marcin Wiorek – reprezentant doktorantów

Mgr Daria Jamrozek – reprezentantka pracowników administracyjnych; Dział Spraw Pracowniczych i Płac

Mgr Karolina Sychta – reprezentantka pracowników administracyjnych; Dział Obsługi Badań

2.2. Badanie przeprowadzono anonimowo w oparciu o kwestionariusz, analogiczny do kwestionariusza ankiety przeprowadzonej w 2016 roku. Pytania zostały oparte na 40 zasadach *The European Charter for Researchers* oraz *The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers (C&C)*. Dodatkowo, zamieszczono sześć pytań dotyczących zadowolenia z pracy poszczególnych działów administracyjnych (w kwestionariuszu z 2016 r. było to pięć pytań, ponieważ nie istniał wówczas Dział Obsługi Badań). Zmianą w stosunku do ankiety z 2016 roku jest także dodanie jednego pytania o znajomość polityki ISEZ PAN dotyczącej Europejskiej Karty Naukowca – w sumie ankieta składała się z 47 pytań.

Kwestionariusz był adresowany do grona wszystkich (57) pracowników naukowych, pracowników technicznych oraz doktorantów ISEZ PAN, na które składa się:

- 6 profesorów,
- 9 profesorów Instytutu,
- 15 adiunktów
- 3 asystentów,
- 14 pracowników technicznych,
- 10 doktorantów.

2.3. W ankiecie należało odpowiedzieć na każde z 47 pytań, wskazując jedną wartość z zakresu od 1 do 5, odpowiadającą stwierdzeniom w poniższej skali:

- 1 – zupełnie się nie zgadzam
- 2 – raczej się nie zgadzam
- 3 – nie mam zdania
- 4 – raczej się zgadzam
- 5 – całkowicie się zgadzam

Uzyskane odpowiedzi miały na celu wskazanie, które zasady C&C są przestrzegane w Instytucie, a w przypadku których należy wdrożyć działania naprawcze.

Dodatkowo, należało określić, jakie znaczenie ma dla osoby ankietowanej kwestia poruszana w każdym z pytań, poprzez wskazanie wartości z zakresu od 0 do 2, według poniższej skali:

- 0 – nieistotne
- 1 – nie mam zdania
- 2 – istotne

Uzyskane odpowiedzi miały na celu określenie poziomu zainteresowania Pracowników oraz Doktorantów tymi zagadnieniami, wskazującego również na przepływu informacji na temat poruszanych kwestii wewnątrz Instytutu.

2.4. Ankieta została przeprowadzana w formie tradycyjnej (tj. poprzez wypełnienie papierowego formularza i wrzucenie go do urny) w styczniu 2023 roku.

2.5. W analizie wyników Zespół uwzględnił tylko kompletnie wypełnione formularze, tj. te, w których ankietowani odpowiedzieli na wszystkie pytania. Dla każdego pytania obliczono średnią wartość odpowiedzi oraz średnią wartość istotności stwierdzenia. Następnie wyniki zostały porównane z rezultatami ankiety z 2016 r. i przedstawione w formie wykresów. W dalszej kolejności, wyniki ankiety przeanalizowano w świetle zasad C&C, a także prawa krajowego i wewnętrznych regulacji obowiązujących w ISEZ PAN. Przy interpretacji wyników, podobnie jak w przypadku ankiety z 2016 roku, uznano, że kwestie, które w odnoszących się do nich pytaniach uzyskały średnią wartość odpowiedzi poniżej 4,00 wymagają podjęcia działań naprawczych. W oparciu o rezultaty analizy, Zespół przygotował Plan naprawczy na lata 2023-2026.

Analiza wyników została przeprowadzona w świetle zapisów aktów prawnych:

- Kodeks Pracy;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych;
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych;
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw;
- Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki oraz niektórych innych ustaw;
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk;
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych;

oraz w oparciu o dokumenty uchwalone na poziomie europejskim, krajowym lub międzyinstytutowym, przede wszystkim:

- *The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers;*
- *The European Charter for Researchers;*

a także:

- Europejska Karta Naukowca i Europejski Kodeks postępowania w zakresie rzetelności badawczej (*All European Academies, ALLEA*);
- Postanowienia Komisji Europejskiej i Narodowego Centrum Nauki oraz innych fundatorów dotyczące kontroli projektów;
- Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce, rekomendowane przez MEiN;
- Kodeks NCN dotyczącego rzetelności badań naukowych i starań o fundusze na badania;
- Kodeks Etyki Pracownika Naukowego, uchwalony przez PAN;
- Kodeks Etyki Doktoranta;
- Regulamin Studium Doktoranckiego;
- Regulamin Szkoły Doktorskiej;
- Zasady rekrutacji do Szkoły Doktorskiej;

i regulacje wewnętrzne w ISEZ PAN:

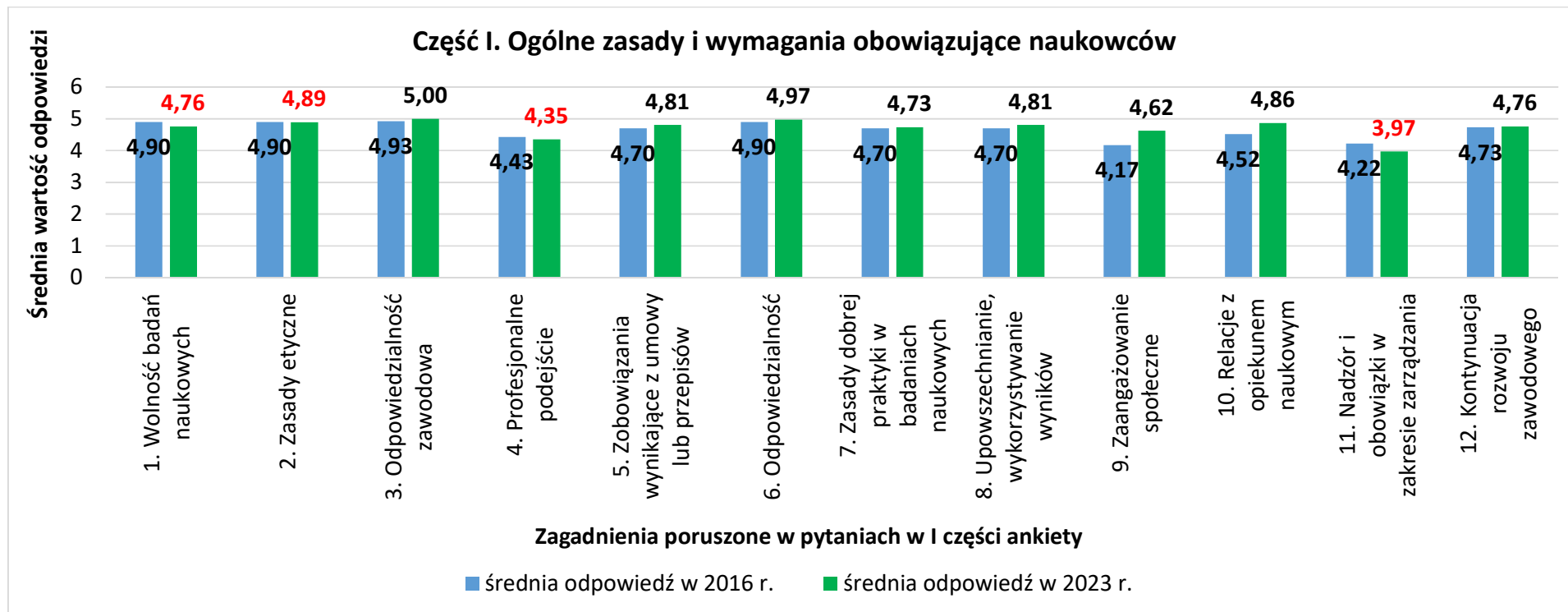
- Statut Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk;
- Regulamin organizacyjny ISEZ PAN;
- Regulamin Pracy ISEZ PAN;
- Regulamin wynagradzania ISEZ PAN;
- Regulamin zatrudniania i wynagradzania w projektach;
- Polityka OTM-R (*Open, Transparent and Merit-based Recruitment*) ISEZ PAN;
- Plan Równości Płci (*Gender Equality Plan*) ISEZ PAN;
- Regulamin sposobu i trybu przeprowadzania konkursów na stanowisko naukowe w ISEZ PAN;
- Regulamin postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w ISEZ PAN;
- Regulamin postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w ISEZ PAN;
- Zakresy obowiązków pracowników naukowych ISEZ PAN;
- Regulamin oceny okresowej pracowników naukowych ISEZ PAN;
- Zasady finansowania tematów badawczych z działalności statutowej ISEZ PAN;
- Regulamin finansowania badań doktorantów ISEZ PAN;
- Regulamin ochrony własności intelektualnej ISEZ PAN;
- Regulamin rekrutacji pracowników nie będących pracownikami naukowymi;
- Regulamin rozwiązywania konfliktów pomiędzy pracownikami w ISEZ PAN wraz z procedurą antymobbingową;

- Regulamin udzielania zamówień publicznych do 130 000 zł w ISEZ PAN;
- Regulamin pracy komisji przetargowej w ISEZ PAN;
- Regulamin przydziału środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego, okularów korygujących wzrok oraz dofinansowania szczepień pracownikom ISEZ PAN;
- Polityka bezpieczeństwa informacji w ISEZ PAN;
- Plan Zarządzania Danymi ISEZ PAN;
- Instrukcja zarządzania systemem informatycznym, w którym przetwarzane są dane osobowe w ISEZ PAN;

2.6. Wyniki ankiety.

Część I. Ogólne zasady i wymagania obowiązujące naukowców.

Średnia odpowiedź na pytanie w tej kategorii ma wartość 4,71, co stanowi wzrost o 0,06 w stosunku do 2016 roku. Średnie znaczenie stwierdzenia wyniosło natomiast 1,85 (1,80 w 2016 roku). Wskazuje to nie tylko na wzrost świadomości dotyczącej społecznego aspektu prowadzenia badań naukowych wśród pracowników ISEZ PAN, ale także znaczenia tych zagadnień. Największy wzrost wartości odpowiedzi odnotowano w punktach: 9 (o niemal pół punktu) i 10, a także 5 i 8. W kontekście całości odpowiedzi na pytania z sekcji I, za wymagające czujności i wdrożenia środków zaradczych należy uznać spadki wartości w punktach 1 i 11 (jakkolwiek są one wciąż stosunkowo niskie). W pozostałych punktach odnotowano nieznacznie różnice w stosunku do 2016 roku. Należy podkreślić, że wartość odpowiedzi na żadne z pytań nie spadła poniżej 4.

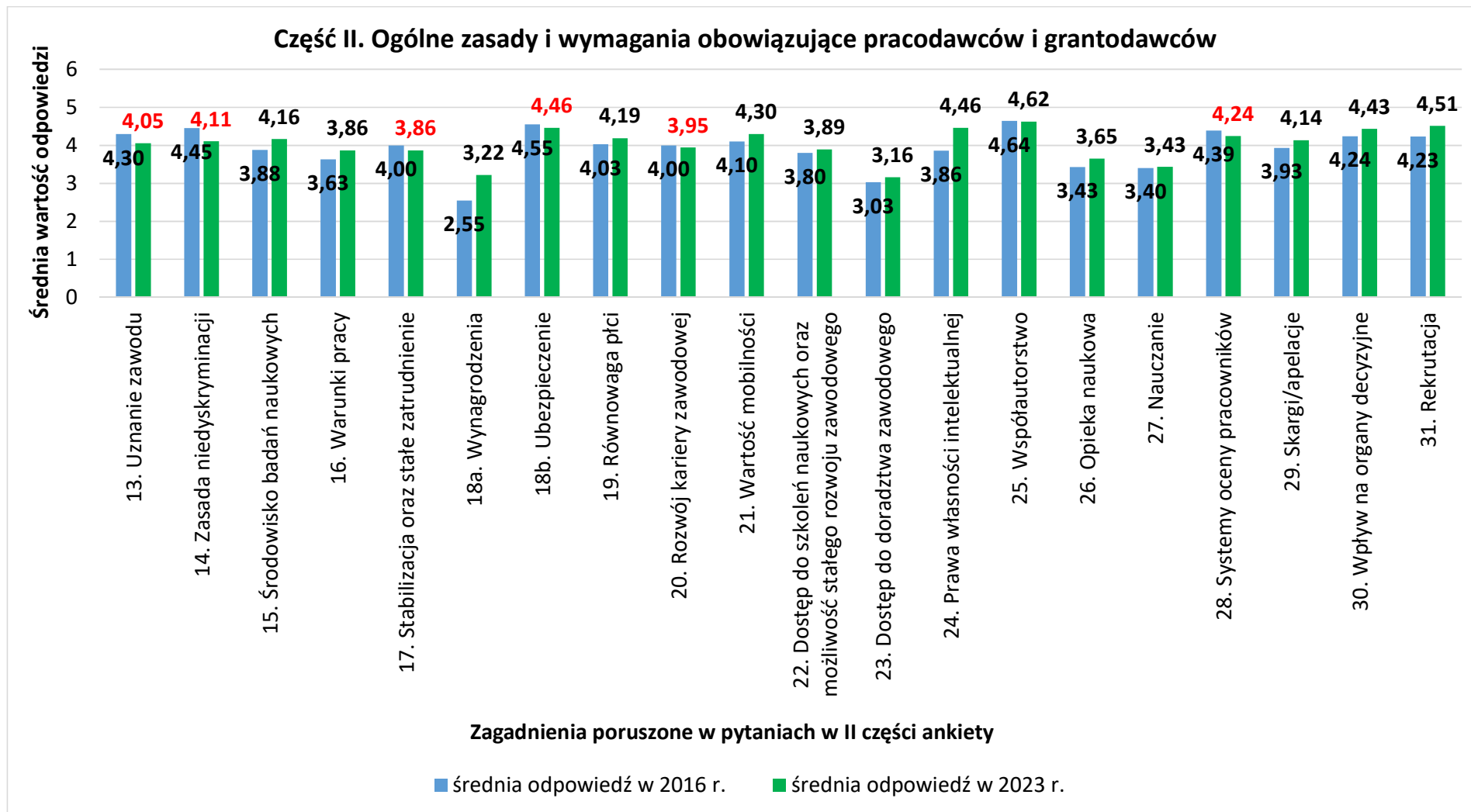

Ryc. 1. Wyniki części I ankiety z 2016 i 2023 roku, na czerwono zaznaczono spadki średniej wartości odpowiedzi odnotowane w 2023 r. w stosunku do 2016 r..

Część II. Ogólne zasady i wymagania obowiązujące pracodawców i grantodawców.

Średnia wartość odpowiedzi w tej kategorii wyniosła 4,04, co stanowi znaczny wzrost (o 0,12 punktu) w stosunku do wartości 3,92 z 2016 roku. Tym samym, średnia wartość przekroczyła próg 4 punktów. Średnie znaczenie stwierdzeń w tej kategorii ma natomiast wartość 1,78 (wzrost o 0,03 w stosunku do 2016 roku). Wzrost wartości odpowiedzi odnotowano w większości, bo w 13 z 20 pytań w tej kategorii. Warto podkreślić, że – pomimo niekorzystnej sytuacji gospodarczej – największy wzrost (o ponad pół punktu) odnotowano w przypadku pytań 18a i 24. Mniejszy wzrost (o około 0,2-0,25 punktu) miał miejsce w przypadku pytań 15, 16, 21, 26 oraz 29-31. Za niepokojące należy uznać znaczące spadki wartości dla pytań 13 i 14 (choć wciąż utrzymują się one powyżej granicznej wartości 4,00). Szczególnej uwagi wymagają także pytania 16-18a, 20, 22, 23 oraz 26, na które odpowiedzi utrzymują się poniżej wartości 4,00. Dotyczy to zwłaszcza pytań 18a oraz 23, choć optymizmem napawa wspomniany już wyraźny wzrost w przypadku pierwszego z nich.

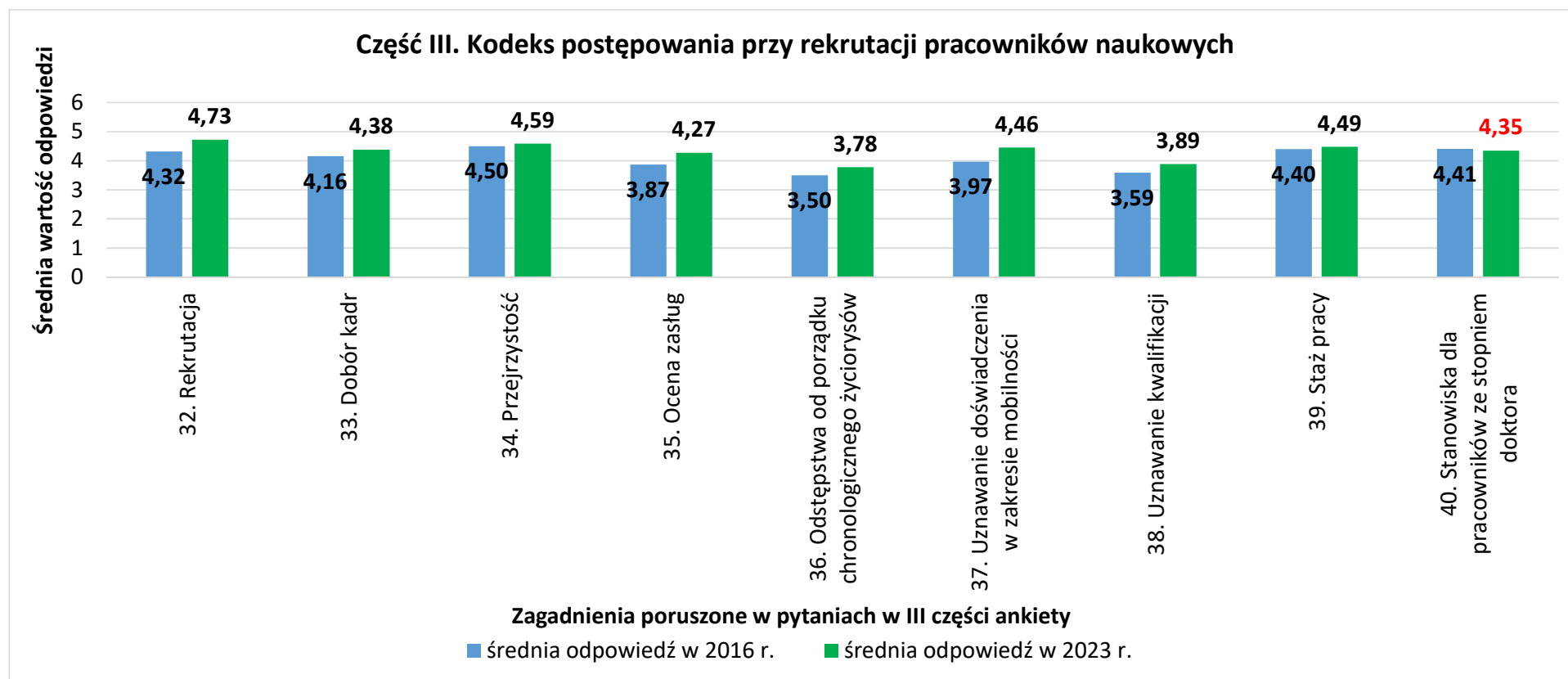
Uzyskane wyniki świadczą o ogólnej poprawie sytuacji w kwestiach objętych częścią II, przy jednoczesnym utrzymaniu się (a nawet niewielkim wzroście) wysokiej świadomości znaczenia zagadnień z tego obszaru wśród pracowników ISEZ PAN.

Ryc. 2. Wyniki części II ankiety z 2016 i 2023 roku, na czerwono zaznaczono spadki średniej wartości odpowiedzi odnotowane w 2023 r. w stosunku do 2016 r..

Część III. Kodeks postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych.

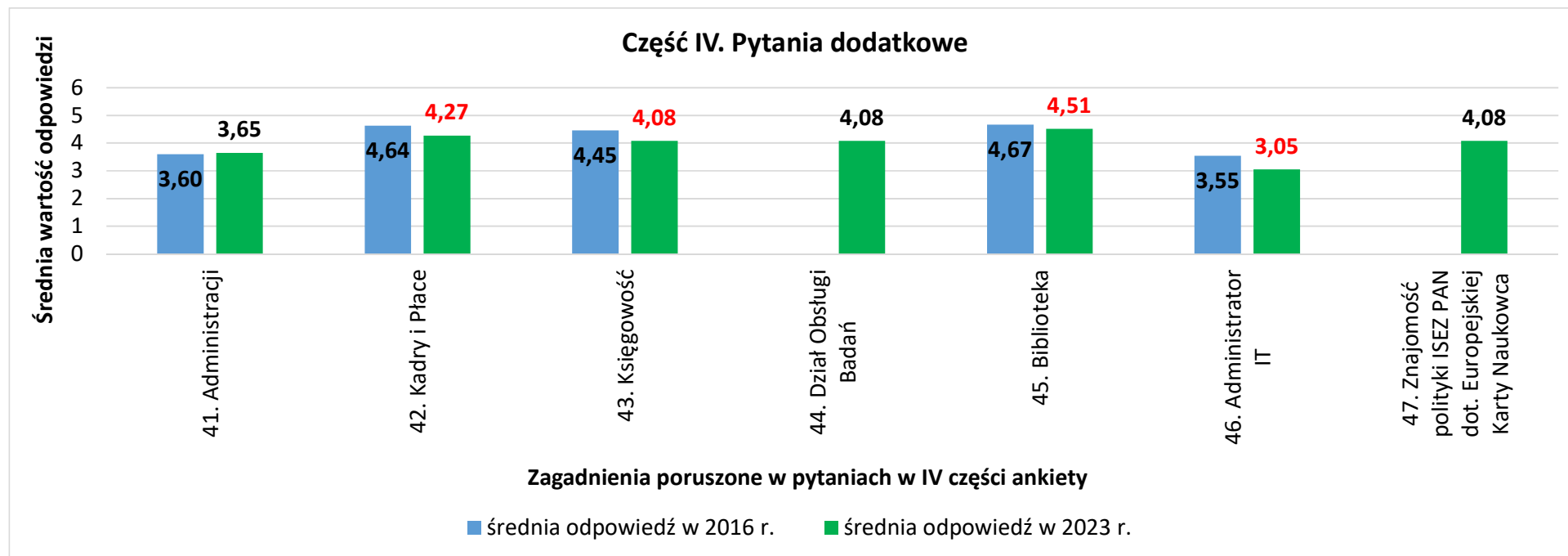
Odpowiedzi na pytania w tej części uzyskały średnią wartość 4,33. Jest to wyraźny wzrost (o 0,25 punktu) w stosunku do wartości 4,08 z 2016 roku. Średnie znaczenie poruszonych kwestii wyniosło 1,83 i wzrosło od 2016 roku o 0,13 punktu. Co bardzo ważne, w ośmiu z dziewięciu pytań w tej kategorii odnotowano wzrost, największy (o prawie pół punktu) w przypadku pytania 37, a nieco mniejsze w przypadku pytań 32 i 35. Nieznacznie (o 0,06 punktu) spadła tylko wartość odpowiedzi na pytanie 40. Choć wyniki tej części ankiety przedstawiają pozytywny obraz sytuacji w ISEZ PAN, wskazując jednocześnie na wyraźny wzrost znaczenia ujętych zagadnień dla pracowników Instytutu, to jednak podjęcia działań wymagają kwestie objęte pytaniami 36 i 38, dla których wartości wyniosły mniej niż 4,00.

Ryc. 3. Wyniki części III ankiety z 2016 i 2023 roku, na czerwono zaznaczono spadki średniej wartości odpowiedzi odnotowane w 2023 r. w stosunku do 2016 r..

Część IV. Pytania dodatkowe.

Odpowiedzi w części czwartej mają średnią wartość 3,96, co – niestety – oznacza spadek o 0,22 punktu, z wartości 4,18 w 2016 roku. Średnia istotność stwierdzenia ma wartość 1,85 i spadła z 1,97 w 2016 r. Spadek odnotowały wszystkie działy oceniane w 2016 roku, poza administracją, w przypadku której odnotowano wzrost o 0,05 punktu. Niestety, dział ten, podobnie jak Administracja IT, wymaga podjęcia działań, ze względu na wynik poniżej wartości 4,00. Optymizmem napawa jednak, że, pomimo spadku, większość działów - w tym oceniany po raz pierwszy Dział Obsługi Badań - uzyskała wartość powyżej 4,00. Bardzo istotne jest również, że pytanie 47, dotyczące znajomości polityki ISEZ PAN dotyczącej Europejskiej Karty Naukowca ma wysoką wartość 4,08. Uzyskane wyniki wskazują na ogólny spadek wartości poszczególnych punktów, przy jednoczesnym spadku ich istotności.

Ryc. 4. Wyniki części IV ankiety z 2016 i 2023 roku, na czerwono zaznaczono spadki średniej wartości odpowiedzi odnotowane w 2023 r. w stosunku do 2016 r..